

**КОНСПЕКТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА
„ИСТОРИЯ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОТНОШЕНИЯ“**

1. Обща характеристика на научната и образователната дисциплина „История на международните отношения“. Предмет. Връзки с други науки. Методи на изследване и изучаване. Образователни и научни центрове в България и по света. Източници и литература.
2. Външната политика и дипломация в Античния свят. Древен Египет, Гърция, Асирия, Рим. Учението на Хермес Трисмегист. Общи поуки от развитието на международните отношения в древните общества.
3. Външната политика и дипломация на Византия.
4. Обзор на международните отношения в Европа през средните векове. Външната политика на франкските държави. Папството и европейските държави в средновековния свят. Последиците от кръстоносните походи. Англо-френската стогодишна война (1337-1453 г.) – феодално завоевание или началото на битката за национална държава.
5. Обществено-политическото положение в Европа през XVI век: Религиозни войни и борба на Испания за световна католическа империя. Тридесетгодишната война (1618-1648 г.) и формиране на Вестфалската международна система.
6. Европейските отношения през епохата на Просвещението (XVII-XVIII век).
7. Русия в международните отношения на XVIII век.
8. Европа и образуването на САЩ или рождението на нова нация в Северна Америка (1774-1823 г.).
9. Френската революция и нейните последици в международните отношения:
10. Европа в годините на Наполеоновите войни (1796-1815 г.) или международните измерения на „Наполеонова Европа“.

11. Виенският мир в „Свещеният съюз” и политиката на “Европейският концерт” за нова система на сигурност (1815-1853 г.).
12. Отношенията между Западноевропейските държави и Русия по Източния въпрос от края на XVIII век до началото на XX век.
13. Обединението на Германия – появата на нова световна сила.
14. Бисмарковата дипломация и международните отношения до навечерието на Първата световна война (1871-1914 г.)
15. Първата тотална война и създаването на Версайско-Вашингтонската система.
16. Световната външна политика и дипломация през междувоенното време (1919-1939 г.)
17. Международните отношения по време на Втората световна война.
18. Ялтенската система – същност, принципи и последици за следвоенния свят.
19. “Студената война” и блоковата конфронтация: НАТО-Варшавски договор.
20. Международни огнища на напрежение през втората половина на XX в.
21. Процесът на разведряване и конференцията в Хелзинки от 1975 г.
22. Западноевропейска политическа и икономическа интеграция.
23. Кризата в международните отношения в края на 80-те години на XX век и ревизия на Версайско-Ялтенската система.
24. САЩ между “новия световен ред” и невъзможността на многополюсния свят, представен от Китай, Русия, Европейски съюз, Индия, Япония и други геостратегически фактори.
25. Международните предизвикателства за световната сигурност в края на XX и началото на XXI в. От финансови, икономически и мигрантски кризи към пандемия и локални конфликти – същност и геополитически последици.

ЛИТЕРАТУРА И МАТЕРИАЛИ ПО ДИСЦИПЛИНАТА „ИСТОРИЯ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОТНОШЕНИЯ“

А. ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. **Дигитално достъпният лекционният курс по дисциплината**
2. **Аврейски, Н.** Глобализацията, миграционните потоци и интеграцията на малцинствените общности в Обединена Европа. – В: България и Европа през

съвременната епоха. Сборник в чест на 80-годишнината на проф. д.и.н. Димитър Сирков. Фабер, Велико Търново, 2010, 337-361.

3. **Алтънков, Н.** История на БКП, 1919-1989. Походът срещу държавата, Факел, С., 2018.
4. **Александров, Евг.** История на международните отношения. Интела, София, 2000. ; Второ издание, Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград, 2005.
5. **Александров, Евг.** Речник по международни отношения. „Тракия-М”, С., 2001.
6. **Баев, Й.** Системата за европейска сигурност и Балканите в годините на Студената война. Дамян Яков, С., 2010, 464 с.
7. **Белова-Ганева, Г.** Конфликтите – международноправни аспекти. Сиела, С., 2007.
8. **Белова-Ганева, Г.** Европейска интеграция. Сиела, С., 2008.
9. **Божинев, Н., Петков, Н., Димитров, Ст.** Светът – карти, имена, числа. Справочник по страни. Gloria palase, С., 2007.
10. **Бояджиева, Н.** История на международните отношения XVII-XX в. (исторически и правни аспекти). С., 2002.
11. **Бояджиева, Н.** САЩ и конфликтът в Босна и Херцеговина (1989-1995). С., 2000
12. **Бжежински, Зб.** Голямата шахматна дъска. Американското превъзходство и неговите геостратегически императиви. Обсидиан, С., 1998.
13. **Гаврилов, Б.** Война и мир. Кризи, конфликти и дипломатия в Европа (1559-1918). С., 2016.
14. **Ваис, Морис,** Международните отношения след 1945 г., С., 2004.
15. **Василева, Ев.** Приложна трансформация на теориите за международни отношения. УНСС. С., 2019, 255 с.
16. **Вейга, Франсиско,** Балканският капан. Една европейска криза в края на века, С., 1999.
17. **Величков, Й.** Американската външна политика. От лидерство към хегемонизъм. 1990- 2005. Св. Климент Охридски, С., 2005, 244 с.
18. **Глени, М.** Балканите, 1804-1999. Национализъм, войни и Великите сили, С., 2004.
19. **Давутоглу, А.** Стратегическа дълбочина. Мястото на Турция в международните отношения. Изток-Запад, С., 2015.

20. **Дейвис, Н.** Европа. Изток-Запад. Абагар, С., 2010.
21. **Джонсън, П.** Съвременността – светът от 20-те до 90-те години на ХХв, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, С., 1993.
22. **Джонсън, П.** Героите: От Александър Велики и Гай Юлий Цезар до Чърчил и Шарл дьо Гол. НСМ- Медиа, С., 2009, 352 с.
23. **Еко, У.** Как се пише дипломна работа. ИК „Александър Панов“. С., 1999, 253 с.
24. **Интелектуалното наследство на Конрад Аденауер.** Речи, интервюта, размисли. Фондация „Конрад Аденауер“. Предговор: Иван Костов, Съставител: Ралф Якш, Научен редактор: Светослав Малинов, С., 2005, 168 с.
25. **Казаков, Ем.,** Геополитиката на България през ХХ век. Национален, европейски и глобален поглед. ФАБЕР, Велико Търново, 2007.
26. **Кенеди, П.** Възход и падение на Великите сили. Икономически промени и военни конфликти, XV –ХХ век. Св. Георги Победоносец, в два тома, С., 1997.
27. **Кисинджър, Х.,** Дипломацията. Труд, 1994.
28. **Кисинджър, Х.,** Политиката. Труд, 2002.
29. **Киърън, Роджър, Томас Кени,** Предаденият социализъм. Разрушаването на съветската система. Вътрешни обществено-икономически фактори, 1917-1991, ИК“Нов свят“, С., 2006.
30. **Коев, Т. Бакалов, Г.** Християнството, Булвест С., 2000.
31. **Марков, Г.** „Балканизацията”- геополитическо явление в конфликтознанието. Военно издателство, С., 2011, 447 с.
32. **Миланов, М.** От Вестфалия до Багдад. Суверенитетът и въоръжената хуманитарна интервенция в условията на новия световен ред. ГорексПрес, С., 2009, 254 с.
33. **Мирчева, Хр.,** История на международните отношения в най-ново време, С., 2002.
34. **Мирчева, Хр.,** Съвременни измерения на проблема „Изток-Запад”. – В: Традиции и приемственост. 50 години полувисше и висше образование в Източните Родопи, Т. I, История, Фабер, 2011, 125-138.
35. **Стоянов, А.** Османската експанзия, 1453-1683. Сиела, С., 2016.

36. **Стоянов, А.** Руско-турските войни, 1569-1878, Сиела, С., 2018.
37. **Стоянов, Ал.** Османо-хабсбургските войни, 1500-1792, Сиела, 2022.
38. **Стоянов, Ал.** България между две катастрофи, 1396-1944, Сиела, 2025.
39. **Семков, М.** Записки по съвременна история, 1918-1945. ИК „Свят. Наука”. С., 1992.
40. **Современные** международные отношения. Под ред. проф.А. В.Торкунова, Москва, 2005
41. **Основни факти** за организацията на обединените нации. Книжен тигър, С., 2002, 392 с.
42. **Официален доклад на ЦРУ.** Светът през 2020 с предговор от Александър Адлер. ИК „Колибри”. С., 2007.
43. **Пантев, А.** Американската буржоазна революция, 1776-1789. Народна просвета, С., 1977, 156 с.
44. **Пантев, А.** Век на буржоазни революции. Народна просвета, С., 1982, 176 с.

45. **Пантев, А., Христо Глушков, Радослав Мишев**, История на модерния свят. Абагар, С., 2010, 784 с.
46. **Пантев, А.** Европа между две революции 1799-1848. Сходства-паралели-различия. С., 2005.
47. **Попов, В.** История на стария свят. Абагар, С., 2008, 816 с.
48. **Проданов, В. – отговорен редактор**, Национално, балканско, европейско, конвергентност и дивергентност, ИК ИФИ – БАН, С., 2008.
49. **Първанов, А.** Косовският възел на Балканите. Възникване, развитие и рашение. Военно издателство. С., 2011,
50. **Тошкова, В.** Западът и демократичната трансформация на европейския социалистически Изток. Изследвания по история на социализма в България, 1944-1989. Център за исторически и политологически изследвания. Графимакс. С., 2010, 814- 834.
51. **Хинкова, С.** Дипломация и политика в международните системи „Метерних” и „Реалполитик” (международните отношения през XIX век). Нов български университет. София, 2012, 561.
52. **Хънтингтън, С.** Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуването на световния ред. Обсидиан, С. , 2000.
53. **Цимерман, М.** Хронология на Средновековието. Рива, С., 2011, 288 с.
54. **Цонев, К.** Външна политика на азиатските държави. Учебно помагало. Благоевград. : Неофит Рилски, 2009.
55. **Atlas historique mondial.** Sous la direction de Georges Duby. Larousse, Paris, 2011, 350 p.
56. **Ulas D. Eralp**, Politics of the European Union in Bosnia- Herzegovina. Between conflict and democracy. 2012, 148 p.

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. **Баева, И.** Последниците от Втората световна война – поглед от началото на XXI век. – Във: Втората световна война, България и следвоенният свят. Сборник доклади и научни съобщения, изнесени на научна конференция в София, 20 април 2005 г. С. : Военно издателство, 2005, 29- 40.

2. **Груев, Ст.** Проектът Манхатън. Неразказаната история на атомната бомба и нейните създатели. С., 1998
3. **Дайнов, Ев.** Русия: Една история на една страна без история. НБУ. С., 2020, 267 с.
4. **Джуд, Т.** След войната: История на Европа след 1945 г. Сиела, С., 2010, 956 с.
5. **Джонсън, П.** История на американския народ. Рива, С., 2010, 1126 с.
6. **Игнатов, С.** Египет на фараоните. Парадигма, С., 1999, 128 с.
7. **Игнатов, С.** Мъдростта на древните египтяни. Изток-Запад, С., 2009, 128 с.
8. **Койчева, Е.** Първите кръстоносни походи и Балканите. Векове, С., 2004.
9. **Маккарти, Дж.** Смърт и изгнание. Етническо прочистване на османските мюсюлмани, 1821-1922. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, С., 2010.
10. **Мирчева, Хр.** Операция „Пустинна буря – 91“ – модел „Електронна война“ с глобални измерения. – В: България и Европа през съвременната епоха. Сборник в чест на 80-годишнината на проф. д.и.н. Димитър Сирков. Фабер, Велико Търново, 2010, 317-332.
11. **Петров, Ив.** Войната в Македония (1915-1918). С.: Семарш, 2008, 253 с.
12. **Попов, Ст.** Атлантис: Дезинтеграция на политическите тела. С., 2016.
13. **Първата световна война на Балканите.** Сборник доклади и научни съобщения, изнесени на международна научна конференция в София, 10-11 октомври 2005. Военно издателство, С., 2006.
14. **Ринус ван Схенделен.** Макиавели в Брюксел. Изкуството на лобиране в Европейския съюз. Дипломатическия институт при Министерство на външните работи на Република България, С., 2010.
15. **Солонин, М.** Как Съветския съюз победи във войната. Скрити истини за Втората световна война. С., 2021.
16. **Угърчинска, Р.** Истината за атентата срещу Йоан-Павел II. С.: Millenium, 2009.
17. **Mc Kau, Hill, Bennett, Buckler J.** A history of Western society. From absolutism to the Present. Boston, New York, 1999, 1064 p.
18. **Baylis & Smith,** The Globalization of World Politics, Oxford University Press, 2001.
19. **Droz, J.** Histoire Diplomatique de 1648 a 1919. Dalloz, Paris 1972.
20. **Fukuyama, Fr.** The End of History and the Last Man, London, 1992.
21. **Puchala, Donald** Theory & History of International Relations, Routledge, New York, 2003.

22. **Corbett, R., Jacobs Fr., Shacketon, M.** The European parliament. John Harper Publishing, London, 2005, 399 p.

В. ИНТЕРНЕТ РЕСУРСИ:

1. http://www.duma.bg/sites/default/files/pdfs/Duma_152_2016.pdf - 7 юли 2016 – Доклад на сър Джон Чилкот за войната в Ирак; Президент на Израел – Реувен Ривлин с. 10 – Уроците от Сирия; Отворено писмо на Крис Лин, китайски студент; Георги Пирински – Ал. Цанков,
2. <http://www.pravmir.ru/creative/krestnyiy-hod-mira-po-ukraine-a-zachem-oni-idut/> - Всеукраински кръстоносен поход за мир, любов и прекратяване на войната в Източна Украйна, юли 2016 г.
3. <http://bnr.bg/horizont/post/100715720/predstavane-na-knigata-voina-i-mir-krizite-konfliktite-i-diplomaciata-v-evropa> - Интервю на Ирина Недева по повод монографията на проф. Борислав Георгиев – „Война и мир. Кризите, конфликтите и дипломацията в Европа от XVI век до края на Първата световна война“ Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2016.
4. <http://bultimes.com/doklad-na-dzhon-bajarli-grama-s-grif-sekretno-ne-za-chuzhdentsi-naj-visokoto-nivo-na-klasifikatsiya-za-kablogramite-v-wikileaks-za-islyamat-i-islyamskiyat-ekstremizam-v-balgariya/>
5. <http://www.segabg.com/article.php?id=816538#.V6MRLXolaCk.facebook> – доц. Иво Христов – ЕС какъвто го познавам няма бъдеще... – 5 август 2016,
6. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2638&Itemid=1000 - Иван Кръстев, Марк Леонард, Новият европейски безпорядък, 14 февр. 2015.
http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2862&Itemid=1000 – Елизабет Колберт, Париж, Сирия и промяната на климата, 1 дек. 2015.
7. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1448&Itemid=1000 –Франсис Фукуяма, Бъдещето на историята, 28 дек. 2011.
8. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=861&Itemid=1000 – Робърт Маккръм, Шедьовърът, който уби Джордж Оруел, 22 март 2010.

9. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1596&Itemid=1000 – Тони Джуд, От дома на мъртвите: изследване на модерната европейска памет, 11 май 2012
10. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2106&Itemid=1000 – Тони Джуд, Миналото е друга страна: мит и памет в следвоенна Европа, 8 юли 2013.
11. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2368&Itemid=1000 -
12. Милан Кундера, Трагедията на Централна Европа, 27 апр. 2016.
13. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3002&Itemid=1000 –
14. Тимъти Снайдър, Войните на Владимир Путин, 11 юни 2016.
15. <http://www.kultura.bg/bg/article/view/24430> - Вторият британски референдум 26.02.2016
16. <https://www.youtube.com/watch?v=vKipSOHxspc&feature=youtu.be> Студената война на руски език, документална поредица
17. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2655&Itemid=1000 – Андонис Лякос, Войните за историята, 28 ян. 2013.
18. <http://www.dw.com/bg> - Паул Лендвай, Вслушайте се в предупрежденията на г-н Плевнелиев, ян. 2017 г.

19. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1250&Itemid=1000 – Умберто Еко, Първичният фашизъм
20. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3094&Itemid=1000 Кас Муде, Популисткият напор в Европа, 25 окт. 2016
21. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3089&Itemid=1000 Барак Обама за технологиите и връзката им с политиката, окт. 2016
22. http://librev.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3094&Itemid=1000 Президентите на САЩ, 1789-2016 от сп. Хередот
23. <https://www.dnes.bg/notifikacii/2019/04/25/v-sauditska-arabiia-obezglaviha-publichno-37-dushi.4087> - април 2019
24. <https://geopolitica.eu/aktualno/3345-zashto-sasht-tryabva-da-si-satrudnichat-s-rusiya-i-kitay> –
25. Информацията от сайтовете на сп. „Международна политика“, „Международни отношения“, „Геополитика и геостратегия“, 2022-2025 г.

Изготвил: доц. д-р Димитър Л. Тюлеков